

A TŰZ REGÉNYE

Az első vízipuskától a 120 méter magas vízugarat lövelő Niagara-fecskendőig — Emlékek a budapesti tűzoltóság fényes multjából

A Tisza Kálmán térről, mint vidám verébesiripelés szűrődik be az ablakon a játszó külvárosi gyerekek zsvajva... Vonító bűgással egyre jobban tompul a vészkoosik szirénája, amelyek az imént robogtak ki a *Központi Tűzország* kapuján. A nagy laktanyában egyébként olyan nyugalmas vasárnap-délutáni csend terpszkedik, mintha nem is az örök éberség házában lennénk, hanem valamelyik esendes vidéki portán, ahol nincs sietség, soha nincs izgalom.

A tűzoltók a tágas legénységi termekben esendesen füstölnek, halkán beszélgetnek, egyik-másik elnyújtózik a katonás sorban álló vaságyakon, egy asztalnál sakkoznak ketten, odább olvasgatnak... Csupa nyugalom mindenfelé. Csak a telefonszoba inspekciosa és a riadók állnak éberen. Pedig milyen óramű pontosságú, precíziós szerkezet az, amit látunk, amely a riasztócsengő éles szavára, mint megbolygatott hangyaboly egyszerre sűrögni, mozogni kezd, vezényszavak, utasítások nélkül, pillanatok alatt mindenki a helyén, felpattannak az ajtók, búgni kezdenek a szirénák és percek alatt már messze járnak a vész katonái...

Köztudomású, hogy a budapesti fővárosi tűzoltóság a legelső között foglal helyet Európában, úgy felszerelése, mint emberanyaga és képzettsége tekintetében. A törvényhatóság évről-évre óriási összeget áldoz e dédelgetett intézmény fejlesztésére, fenntartására.

Január elején lép szolgálatba az első nagy külterületi őrség a Teve uccában és februarban a svábhegyi.

A legmodernebb motoros szerek beszerzése nagyrészt már megtörtént s a budapesti tűzoltóság elérkezett ahhoz, hogy

az egész szolgálatot hatalmas autófecskendőkkel láthassa el.

Autószerkecsi kerül még a Svábhegyre is.

Csendesen beszélgetünk a főparancsnoki szobában.

Breuer Szilárd

kormányfőtanácsos, a budapesti tűzoltóság nép-szerű főnöke, az emlékeiről beszél.

— Negyvenöt évvel ezelőtt, 1885 június 15-én kerültem a főváros szolgálatába. *Mérnöknek készültem és tűzoltó lett belőlem.* Akkor még nem volt előírva a szaktudás. Ma már követelmény. A technika fejlődése, a gépek térhódítása követelik, hogy a tűzoltóknak ne csak fegyvelmező, ne csak jó csapat-tiszt legyen, ne csak a tűzoltás taktikájához értsen, hanem jó gépész, jó építész és szakavatott vegyész is legyen.

— Amikor én a tűzoltóság kötelékébe léptem, már modern korszakról beszélhetünk, a budapesti tűzoltó-intézmény hősokora a mult század elejéről datálódik. 1840 táján szervezte meg Pesten néhány nagyobb üzem és malom az első tűzoltóságokat, persze minden rendszer és nagyobb felkészültség nélkül. *A budapesti önkéntes tűzoltóegyesületet gróf Széchenyi Ödön alakította meg 1863-ban,* miután tanulmányozta az akkor már jól szervezett londoni tűzoltó-intézményt. Széchenyi Ödön már egyenruhás tűzoltóságot akart, de

az osztrák önkényuralom attól tartva, hogy burkolt katonaság lesz, nem engedélyezte az egyenruhát

egészen 1869-ig.

— 1870 Szilveszter éjszakáján tartotta a budapesti önkéntes tűzoltóság az első rendszeres éjjeli őrséget, február elsején pedig, ugyanebben az évben, megkezdte szolgálatát a szervezett városi tűzoltóság, amelynek a mai Eskü téren volt a lakta-

nyája. 1873-ban már négy őrség van, 1885-ben az első kiállítás idején a fejlődés újabb korszaka következik be három kerületi őrséggel, 1896-ban, a milleniumi kiállítás megnyitására pedig újabb három őrség felállítása történik meg.

— Ezek az első őrségek a már említett eskütéri őrségen kívül a mai Nemzeti Színházzal szemben, az akkori kerepesiúti László-házban, a Próféta uccában, a hajdani Rácvárosban, a Szarvas téren, Újlakon a mai Kolosi téri iskola helyén, a Pálffy téren, a kőbányai Mázsa téren állottak és a rossz-emlékű Új-épület ötödik pavillonjában volt még egy őrség. Ez az őrség volt a Neugebäude utolsó lakója. A

kihurcolkodó tűzoltók hozták magukkal annak a szobának a lámpáját is, ahol Batthyány Lajos utolsó óráit élte s ezzel a szabadságharc egyik ereklyéjét mentették meg.

Ez a lámpa most a Fővárosi Múzeumban van.

— A tűzoltóság kezdetleges felszerelésének kicserélése 1873-ban már megkezdődött. *A biztosító társaságok ajándékozták az első gőzfecskendőt,* amely angol gyártmány volt és a „Széchenyi” nevet viselte. Később, 1876-ban a kormány ajándékozta meg a tűzoltóságot két nagyobb gőzfecskendővel, amelyek a szegedi árvíznél állottak munkába, de azóta nem tudtak velük mit kezdeni. 1885-ben, majd 1887-ben kapott a tűzoltóság még két gőzfecskendőt. Ezek is angol gyártmányú gépek és még ma is megvannak s tartalékszolgálatot végeznek, ám

a tényleges modernizálódás 1912-ben kezdődött el és Almády tanácsnok nevéhez fűződik ez az érdem.

Az ő kezdeményezésére szerezték be az első autófecskendőket, ő rendezte a tűzoltólegénység státuszát, nyugdíjellátását stb. Az első autós őrség a városházán elhelyezett IV. kerületi készületség lett. 1914-ben folytatta a főváros az újabb autós szerek vásárlását, amit a háború egyidőre megakasztott.

1925-ben folytattuk a modernizáló folyamatot s ez ma már közvetlen befejezés előtt áll.

Az összes őrségek automobil-fecskendőkkel, szerkocsikkal és tolólétrákkal vannak felszerelve,

lőfogató őrség már nincs egy sem.

Vegyes őrség van egy-kettő, azért, mert vannak olyan útvonalak is, ahova a nehéz motorokkal eljutni lehetetlen, vagy nem elég erős a vízszolgáltatás. Ma már legfeljebb csak egyes darabok pótlására szorítkozzunk, így néhány autós szerkocsit fogunk beállítani, vagy ha lesznek, bizonyos újdonságokat. Felszerelés tekintetében az első között állunk, legfeljebb az őrségek elhelyezése ellen lehet még kifogás, mert azok régi és többnyire szűk épületekben vannak.

— A tevéceai és svábhegyi új őrségek mellett a közeljövőben szükség lesz a kelenföldi és a ferencvárosi tűzoltóság felállítására, amely egyúttal a kikötők tűzorsége is lesz.

— Visszapillantva erre a közel négy évtizedre, nagyon nehéz kiválasztani, hogy mely tüzekeket láttam a legérdekesebbnek, a legveszedelmesebbnek. 1885-ben egyike volt a legnagyobbaknak a molnárók és sütők malmának égése, ahol a tűzoltóság olyan mestermunkát végzett, hogy csak a koptató pusztult el, a többi sikerült megmenteni. 1888-ban július elsején volt a régi Hengermalom pusztulása a mai Klotild uccában. Ez arról emlékeztet, hogy itt használtuk az első nagy tolólétrát. *Itt is sikerült a malom nagyrészt megmenteni.* A kilencvenes évek elején, éppen május elsején volt az *Első Magyar Gazdasági Gépgyár égése,* amelynél 24 órán keresz-

tül étlen-szomjan dolgozott a tűzoltóság. A kilencszázas évek

legnagyobb tüze a Párizsi Áruház katasztrófája volt, amelyhez fogható azóta nem is volt Budapesten.

A háború alatt nehéz munka volt a Hungária-malom oltása. Itt állta ki a tűzkeresztséget a háború alatti népfelkelő tűzoltóság. Emlékeztet a *Concordia-malom égése,* amikor két tűzoltó pusztult el a lánokban és

hajszálon mult, hogy el nem pusztult az egész kilencedik őrség.

Az utolsó percben vettük észre, hogy lángtengerre vált alattuk is minden és még sikerült kürtjellel visszaparancsolnunk őket.

— 1922-ben, főparancsnokságom első napján dühöngött a Silos-telep égése, amely a legnagyobb tüze egyike volt Budapesten, amelyeket valaha láttunk. Ez volt talán az egyetlen tüzeset, amelyhez a *kőbányai őrs kivételével kivonult Budapest valamennyi tűzoltósága.*

— Számtalanszor forogtam életveszedelemben, háromszor buktam a roborogó tűzoltókocsiról, de soha nem lett semmi bajom. 1888-ban a *Hengermalom* égésénél közvetlenül mellettem zuhant le egy össze-

STERN EMIL

Telefon:
Aut. 906-48

ÚT, CSATORNA- és MAGASÉPÍTÉSI
SZERSZÁM- ÉS MŰSZAKI ÜZLET

BUDAPEST, V., VISEGRÁDI U. 32.

Thiergärtner és Stöhr rt.

egészségügyi és fűtőberendezések gyártása és felszerelése

Budapest, I. ker., Budafoki-út 9-11.

Telefon: József 363-51.

Telefon: József 363-51.

MAGYAR ELEKTROMŰVEK

SZENTIRMAY BÉLA

BUDAPEST, VIII., BAROSS UCCA 86.

TELEFON: JÓZSEF 422-87.

Villamos főző-, fűtőkészülékek, porszívó-, padlófűtésítő- és kézzárítógépek gyára

Steinhäusl & Kölber

— FESTŐK —

BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ UCCA 3. TEL: J. 308-24.

ÚJ ÉPÍTKEZÉSNEK, TATAROZÁSNAK NÉLKÜLÖZHETETLEN A

»PICKLIN« falsarokvédő és hermetikusan elzárás PICK EMIL

BUDAPEST VI, PODMANICZKY UCCA 68. TELEFON: A. 120-55

RUFIAN ISTVÁN egészségügyi berendezési vállalat

BUDAPEST, VI, KMETTY UCCA 7

Irada: VI, Szinnyi Mersó ucca 10. Telefon: L. 966-25

SZALFÉTER EDE TELEFON: K. 502-36

üveg- és porcellánkereskedése, képek- FŐKÜZLET:

rehabilitációs és épületfűtési vállalat II, MARGIT KÖRUT 32

BUDAPEST I., KRISZTINA KÖRUT 83. SZ.

ROGGENBAUER REZSŐ

Telefon: A. 190-87